

KONDYCJA FINANSOWA GMIN WIEJSKICH I MIEJSKO-WIEJSKICH WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Luiza Ossowska, Anna Ziemińska

Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu

Abstrakt. Celem artykułu było zbadanie kondycji finansowej gmin wiejskich i miejsko-wiejskich województwa pomorskiego w latach 2007-2009. Poziom kondycji finansowej gmin wyznaczono metodą wskaźnika syntetycznego na podstawie następujących cech prostych: dochody ogółem na jednego mieszkańca, udział dochodów własnych w dochodach ogółem, udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem, środki z budżetu Unii Europejskiej na jednego mieszkańca, wynik operacyjny na jednego mieszkańca. Do obliczeń wykorzystano dane Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Lokalnych).

Słowa kluczowe: kondycja finansowa, gmina, dochody, wydatki

WSTĘP

Kondycja finansowa gmin oznacza ich stan finansowy w określonym przedziale czasowym. O kondycji finansowej gmin świadczy, między innymi, zdolność do: wykonywania zadań, osiągania równowagi budżetowej, a także powiększania majątku. Sytuacja finansowa gmin niewątpliwie jest zjawiskiem złożonym. Składają się na nią między innymi: poziom dochodów, samodzielność finansowa, wielkość wydatków inwestycyjnych, zdolność do pozyskiwania środków pozabudżetowych, wynik finansowy.

Istnieje sprzężenie zwrotne pomiędzy kondycją finansową gminy a poziomem rozwoju lokalnego, rozumianego jako kompleks ilościowych i jakościowych przeobrażeń dotyczących danego obszaru, odnoszących się zarówno do poziomu życia mieszkańców, jak i funkcjonowania podmiotów gospodarczych [Sobczyk 2010].

Władzom lokalnym powinno zależeć na dobrej kondycji finansowej danej jednostki terytorialnej, gdyż jest ona elementem składowym konkurencyjności gminy. Według Narodowego Planu Rozwoju na lata 2007-2013 konkurencyjność jest to zespół cech decydujących o atrakcyjności obszaru – w odniesieniu do lokowania inwestycji, a także jako miejsca zamieszkania [Narodowy Plan... 2005]. Liczba mieszkańców i podmiotów gospodarczych przekłada się na poziom dochodów własnych gmin, zasilanych przez udział w podatkach dochodowych od osób fizycznych i prawnych oraz przez podatki o charakterze lokalnym.

Najważniejszym instrumentem zarządzania finansami gminy oraz rozwojem lokalnym jest budżet. Informacje i dane umieszczone w budżecie wynikają z działalności gminy, jej celów strategicznych.

Budżet służy planowaniu, wykonywaniu i kontrolowaniu operacji finansowych samorządu. W budżecie określa się, w jaki sposób należy wykorzystać środki finansowe do realizacji zadań. W tym zakresie budżet jest również narzędziem umożliwiającym rozliczenie samorządu z jego działalności, a także środkiem łączności władz samorządowych z lokalną społecznością [Adamiak 2005].

Województwo pomorskie charakteryzuje się znacznym wewnętrznym zróżnicowaniem rozwoju. Dotyczy to w szczególności obszarów wiejskich, gdzie problemy związane z rozwojem są z reguły trudniejsze do rozwiązania niż w mieście i wymagają znacznie większych nakładów [Program rozwoju... 2005].

CEL I METODY BADAŃ

Celem badań była ocena sytuacji finansowej obszarów wiejskich województwa pomorskiego. Obszarem zainteresowań badawczych były tereny wiejskie województwa pomorskiego, jednakże informacje dotyczące budżetów jednostek samorządu terytorialnego obejmują dane budżetowe dla całej jednostki – w przypadku gmin miejsko-wiejskich jest to zarówno obszar wiejski, jak i miasto.

Poziom kondycji finansowej gmin wyznaczono metodą wskaźnika syntetycznego, wykorzystując następujące wskaźniki cząstkowe (wartości średnie z lat 2007-2009):

- dochody ogółem na jednego mieszkańca,
- udział dochodów własnych w dochodach ogółem,
- udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem,
- środki z budżetu Unii Europejskiej na jednego mieszkańca,
- wynik operacyjny (nadwyżka/deficyt operacyjny) na jednego mieszkańca.

Dane pochodzą z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego. Poszczególne cechy proste zostały wyznaczone jako średnie wartości wskaźników z lat 2007-2009.

Wybierając cechy diagnostyczne zastosowano zarówno przesłanki merytoryczne, jak i statystyczne, w tym:

- analizę elementów diagonalnych macierzy odwrotnej do macierzy korelacji R (elementy diagonalne macierzy R-1 nie przekroczyły wartości 10),
- wartości współczynnika zmienności (dla poszczególnych cech większe niż 10%).

Wybrane cechy proste znormalizowano przy pomocy procesu unitaryzacji. Ponieważ wszystkie cechy diagnostyczne to stymulanty (dodatnio skorelowane z badanym zjawiskiem), zastosowano następującą formułę [Wysocki i Lira 2003]:

$$z_{ij} = \frac{x_{ij} - \min\{x_{ij}\}}{\max\{x_{ij}\} - \min\{x_{ij}\}}$$

Do wyznaczenia wartości wskaźników syntetycznych wykorzystano metodę bezwzorcową, polegającą na uśrednieniu znormalizowanych wartości cech prostych:

$$q_i = \frac{\sum_{j=1}^m z_{ij}}{m}, (i = 1, 2, \dots, n);$$

wartości cechy syntetycznej q_i należą do przedziału (0, 1).

Na podstawie wartości wskaźników syntetycznych, ich średniej arytmetycznej oraz odchylenia standardowego podzielono badaną zbiorowość na pięć klas o różnym poziomie kondycji finansowej:

- klasa I: $q_i \geq \bar{q} + 1,2 \cdot s_q$ poziom bardzo wysoki,
- klasa II: $\bar{q} + 1,2 \cdot s_q > q_i \geq \bar{q} + 0,4 \cdot s_q$ poziom wysoki,
- klasa III: $\bar{q} + 0,4 \cdot s_q > q_i \geq \bar{q} - 0,4 \cdot s_q$ poziom średni,
- klasa IV: $\bar{q} - 0,4 \cdot s_q > q_i \geq \bar{q} - 1,2 \cdot s_q$ poziom niski,
- klasa V: $q_i < \bar{q} - 1,2 \cdot s_q$ poziom bardzo niski.

WSKAŹNIKI CZĄSTKOWE

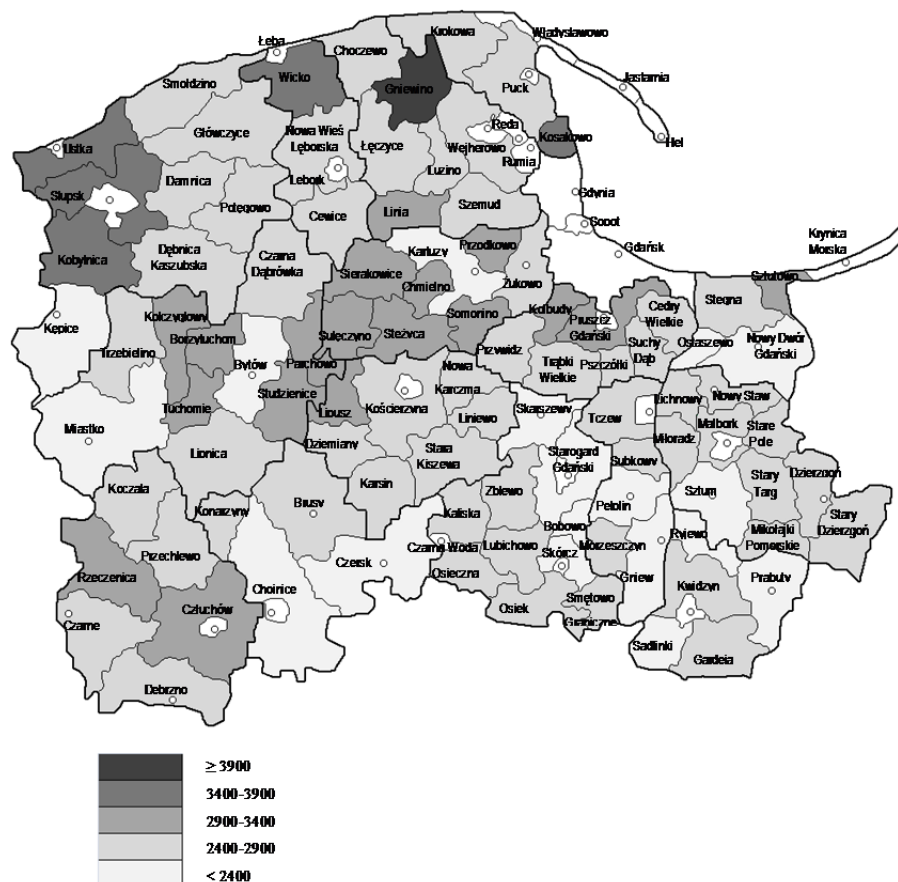
Dochody ogółem na jednego mieszkańca

Dochody stanowią niezbędną podstawę działalności finansowej gmin. Polityka finansowa jednostki samorządu terytorialnego polega na pozyskiwaniu odpowiednich środków finansowych, które umożliwiają realizację nałożonych na nią zadań [Miszczuk i in. 2007].

Zgodnie z Ustawą z dnia 13 listopada 2003 roku o dochodach jednostek samorządu terytorialnego dochodami tymi są lub mogą być [Ustawa... 2003]:

- dochody własne,
- subwencja ogólna,
- dotacje celowe z budżetu państwa,
- środki pochodzące ze źródeł zagranicznych niepodlegające zwrotowi,
- środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej,
- inne środki określone w odrębnych przepisach.

Dochody uzyskiwane przez jednostki samorządu terytorialnego można zatem podzielić na dwie zasadnicze kategorie – dochody własne i zewnętrzne źródła finansowania. Zasadny wydaje się też podział na dochody bieżące i majątkowe.

Rys. 1. Dochody budżetów gmin na jednego mieszkańca w gminach wiejskich i miejsko-wiejskich województwa pomorskiego (średnia z lat 2007-2009) (zł)

Źródło: obliczenia własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

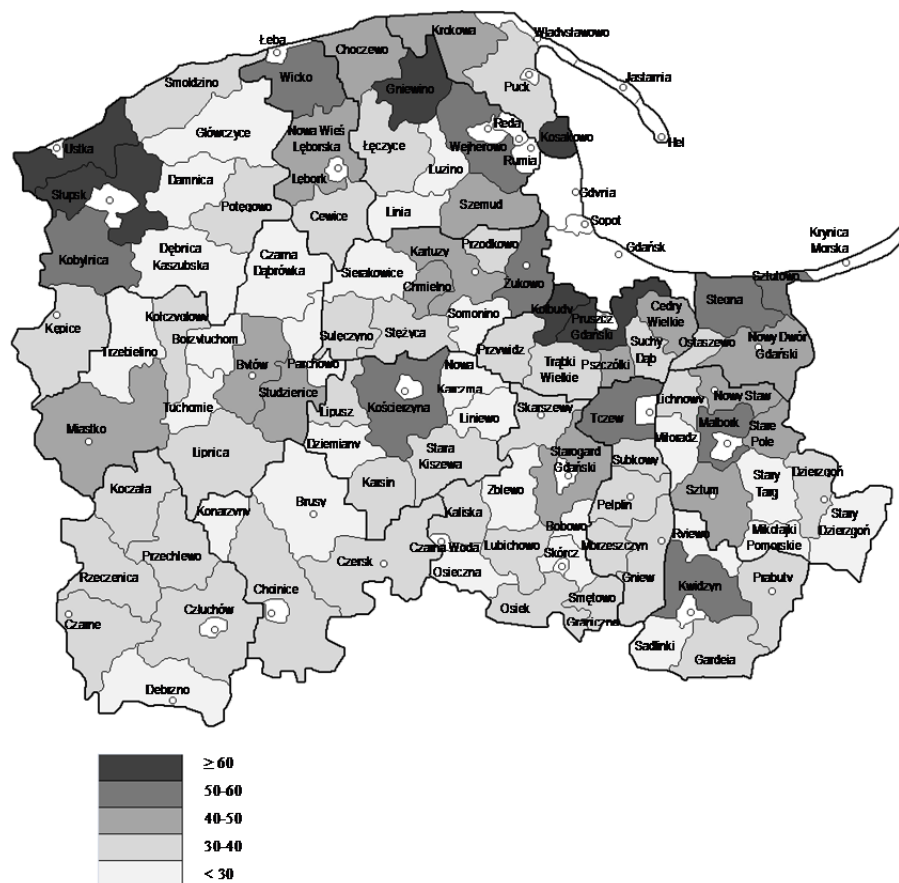
Fig. 1. Communes' total revenue per capita in rural and urban-rural communes of the Pomorskie Voivodeship (2007-2009 average) (PLN)

Source: own survey based on GUS data.

Poziom średnich dochodów na mieszkańca wśród gmin województwa pomorskiego jest silnie zróżnicowany i zawiera się w przedziale od 2041 zł w gminie Pelplin do 4378 zł w gminie Gniewino (rys. 1). Gminy, w których dochody na jednego mieszkańca są relatywnie wysokie (powyżej 3400 zł), to jednostki, które jednocześnie charakteryzują się wysokim udziałem dochodów własnych w dochodach ogółem oraz wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem (Ustka, Słupsk), a także gminy o wysokiej wartości nadwyżki operacyjnej (Gniewino, Kosakowo).

Udział dochodów własnych w dochodach ogółem

W istotę samorządu terytorialnego jest wpisana zasada samodzielności [Niewiadomski 2001]. W wymiarze praktycznym samodzielność gminy jest determinowana posiadaniem przez nią środków finansowych i majątku, służącego do wykonywania zadań [Zawora 2010]. Samodzielność finansowa gmin jest wyznaczana między innymi udziałem dochodów własnych w dochodach ogółem.

Rys. 2. Udział dochodów własnych w dochodach budżetów gmin wiejskich i miejsko-wiejskich województwa pomorskiego (średnia z lat 2007-2009) (%)

Źródło: obliczenia własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Fig. 2. The share of own revenue in the total budget revenue in rural and urban-rural communes of the Pomorskie Voivodeship (2007-2009 average) (%)

Source: own survey based on GUS data.

Dochody własne to te dochody gmin, których źródłem nie jest budżet państwa, pochodzące z własnej działalności gminy, a w szczególności [Ustawa... 2003]:

- podatki i opłaty lokalne,
- udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych i prawnych,
- dochody z majątku gmin,
- inne dochody należne gminom na podstawie odrębnych przepisów.

Dochody własne gmin świadczą między innymi o zapobiegliwości władz samorządowych. Mają również bezpośredni związek z aktywnością mieszkańców i ich stanem posiadania, co wiąże się z poziomem podatków i opłat lokalnych. Dochody własne zapewniają niezależność w podejmowaniu decyzji [Sobczyk 2010].

Wśród gmin wiejskich i miejsko-wiejskich województwa pomorskiego największym udziałem dochodów własnych w dochodach ogółem w badanym okresie charakteryzowały się jednostki zlokalizowane wokół największych ośrodków miejskich regionu – Słupska i aglomeracji trójmiejskiej (rys. 2). Wysokość wskaźnika ma związek z gęstością zaludnienia, co wpływa na poziom dochodów gminy, które są uzależnione w dużym stopniu od podatków płaconych przez ludność.

Natomiast najniższym odsetkiem dochodów własnych w dochodach ogółem charakteryzowały się gminy rolnicze oraz z dużym udziałem lasów (Kępice, Trzebielino) i obszarów prawnie chronionych (Brusy, Dębica Kaszubska).

Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem

Kategoria wydatków majątkowych obejmuje wszystko to, co służy powiększaniu majątku jednostek samorządu terytorialnego. Są to głównie wydatki inwestycyjne [Adamia 2005].

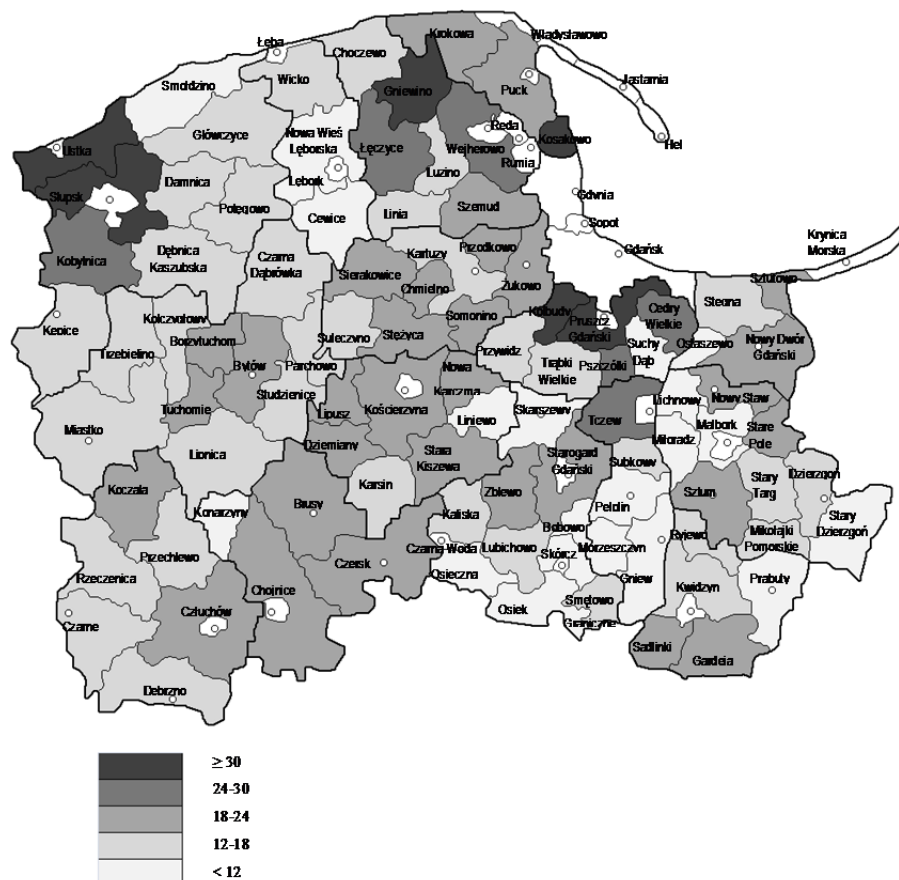
Zgodnie z Ustawą z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych wydatki majątkowe obejmują [Ustawa... 2005]:

- inwestycje i zakupy inwestycyjne,
- zakup i objęcie akcji,
- wniesienie wkładów do spółek prawa handlowego.

Duży udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem zwykle świadczy o wysokim poziomie prowadzonej działalności inwestycyjnej.

Wydatki inwestycyjne w gospodarce finansowej gmin – obok dochodów własnych – są czynnikiem charakteryzującym możliwości rozwojowe jednostek samorządowych [Sobczyk 2010].

Rozkład przestrzenny wskaźnika udziału wydatków majątkowych w wydatkach ogółem jest zbliżony do rozkładu przestrzennego wskaźnika udziału dochodów własnych w dochodach ogółem. Na wysokie wartości wskaźnika wpłynęła gęstość zaludnienia, a co się z tym wiąże – inwestycje infrastrukturalne. Niskimi wartościami wskaźnika charakteryzowały się obszary peryferyjne – o słabym zaludnieniu, znacznym udziale lasów i obszarów prawnie chronionych (rys. 3).

Rys. 3. Udział wydatków majątkowych w wydatkach budżetów gmin wiejskich i miejsko-wiejskich województwa pomorskiego (średnia z lat 2007-2009) (%)

Źródło: obliczenia własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Fig. 3. The share of investment expenditures in the total budgets expenditures in rural and urban-rural communes of the Pomorskie Voivodeship (2007-2009 average) (%)

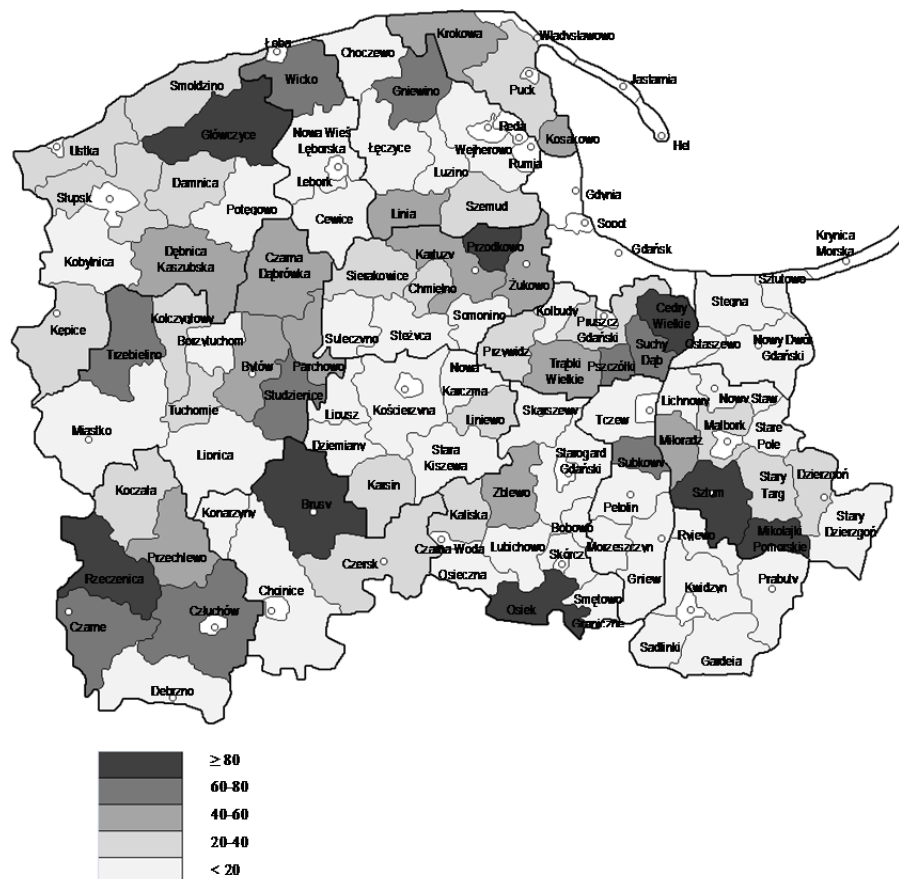
Source: own survey based on GUS data.

Środki z budżetu Unii Europejskiej na jednego mieszkańca

Dzięki przystąpieniu do Unii Europejskiej Polska ma możliwość współfinansowania inwestycji infrastrukturalnych z europejskich funduszy rozwojowych. Stwarza to nową, niespotykaną wcześniej szansę na poprawienie sytuacji wielu gmin [Wilkin 2006].

Do 2004 roku Polska korzystała z pomocy przedakcesyjnej, czyli środków finansowych przeznaczonych dla krajów starających się o członkostwo w Unii Europejskiej. Po wstąpieniu do Unii, w maju 2004 roku, wciąż można było wykorzystywać przyznaną nam pomoc przedakcesyjną, a dodatkowo pojawiły się nowe możliwości wsparcia: w latach 2004-2006 po raz pierwszy Polska korzystała ze środków unijnych na tych

samych zasadach, co pozostałe państwa członkowskie. Lata 2007-2013 to kolejny okres programowania, w ramach którego Polsce zostało przyznane wsparcie na rozwój poszczególnych regionów i całego kraju, rozwój zasobów ludzkich oraz na zbliżenie poziomu życia ludności w Polsce do standardów europejskich [<http://www.funduszeuropejskie.gov.pl/Strony/ZmianyWSystemie.aspx>].

Rys. 4. Środki z budżetu Unii Europejskiej na jednego mieszkańca w gminach wiejskich i miejsko-wiejskich województwa pomorskiego (średnia z lat 2007-2009) (zł)

Źródło: obliczenia własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

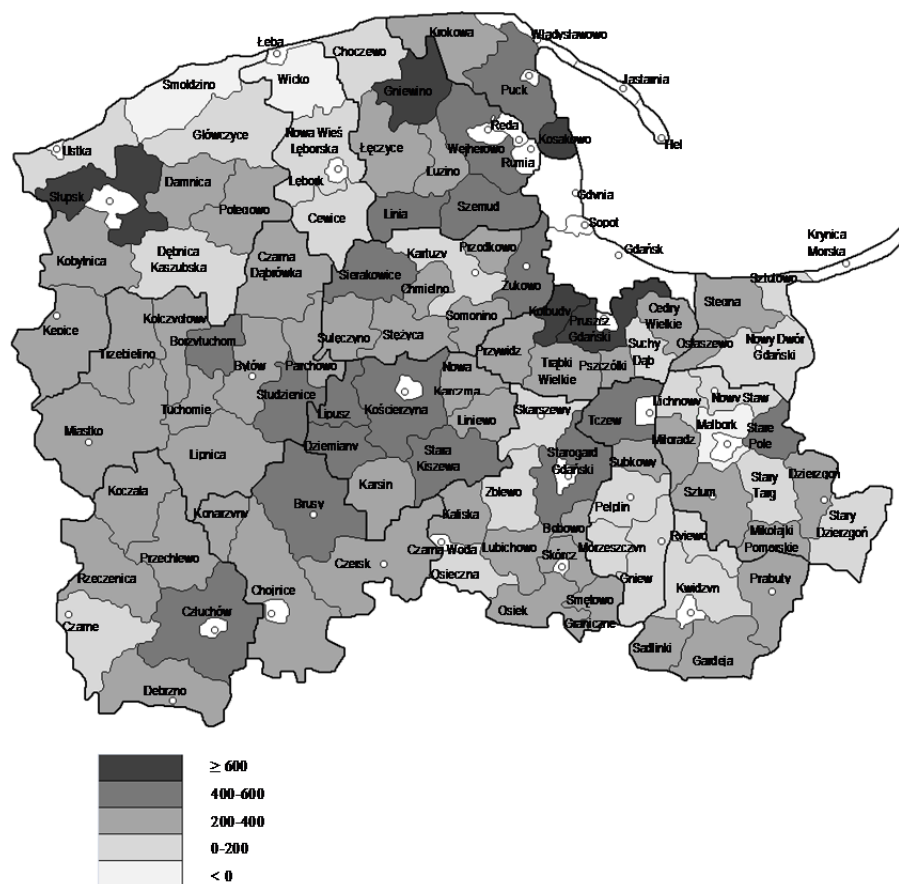
Fig. 4. UE funds per capita in rural and urban-rural communes of the Pomorskie Voivodeship (2007-2009 average) (PLN)

Source: own survey based on GUS data.

Poziom pozyskania środków, które mogą uzupełniać dochody gmin, w dużej mierze zależy od aktywności władz lokalnych. Nie zaobserwowano zależności pomiędzy położeniem danej jednostki, wewnętrznym charakterem jej gospodarki a wysokością środków pozyskanych z budżetu UE na mieszkańca. Najwyższą wartość wskaźnika, prze-

Nadwyżka operacyjna (wynik operacyjny) na jednego mieszkańca

Wyznaczenie nadwyżki/deficytu operacyjnego umożliwia ocenę jednostki samorządu terytorialnego z uwagi na możliwości spłaty zobowiązań oraz finansowania wydatków inwestycyjnych [Wskaźniki... 2009]. Za sytuację korzystną należy uznać taką, w której wskaźnik osiąga jak najwyższą wartość.

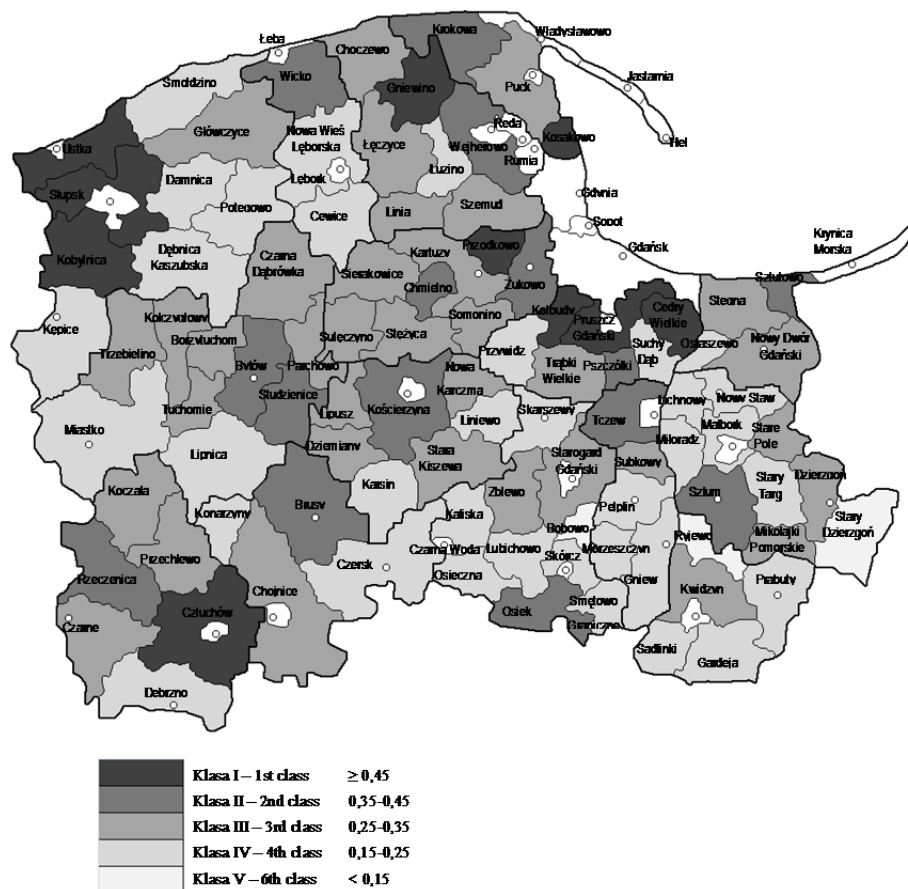
Źródło: obliczenia własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Source: own survey based on GUS data.

Wysoki poziom nadwyżki operacyjnej zaobserwowano w tych samych jednostkach, w których zarówno udział dochodów własnych w dochodach ogółem, jak i wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem był najwyższy (rys. 5).

WYNIKI

Na podstawie syntetycznego miernika kondycji finansowej gmin, badaną zbiorowość podzielono na pięć klas – od najwyższego do najniższego poziomu kondycji finansowej (rys. 6, tab. 1). W klasie I – o najwyższym poziomie kondycji finansowej –

Rys. 6. Poziom kondycji finansowej gmin wiejskich i miejsko-wiejskich województwa pomorskiego w latach 2007-2009

Źródło: obliczenia własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Fig. 6. The financial conditions of the rural and urban-rural communes of the Pomorskie Voivodeship in 2007-2009

Source: own survey based on GUS data.

Tabela 1. Wskaźniki cząstkowe poziomu kondycji finansowej gmin wiejskich i miejsko-wiejskich województwa pomorskiego (średnie z lat 2007-2009)

Table 1. The simple indicators of the level of the financial condition of the rural and urban – rural communes of Pomorskie Voivodeship (average 2007-2009)

Wyszczególnienie Specification	Klasa I 1st class	Klasa II 2nd class	Klasa III 3rd class	Klasa IV 4th class	Klasa V 5th class	Ogółem Total
Liczba gmin No of communes	10	15	35	35	3	98
Dochody na jednego mieszkańca (zł) Revenue per capita (PLN)	3 445,66	2 775,45	2 730,24	2 531,84	2 354,61	2 727,81
Udział dochodów własnych w dochodach ogółem (%) The share of own revenue in the total revenue (%)	58,30	46,53	34,00	33,52	26,48	37,99
Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem (%) The share of investment expenditures in the total expenditures (%)	31,48	20,06	17,59	11,78	8,97	17,05
Środki z budżetu UE na jednego mieszkańca (zł) UE funds per capita (PLN)	58,04	55,73	30,85	17,57	5,23	31,91
Wynik operacyjny na jednego mieszkańca (zł) The operating result of budget per capita (PLN)	638,25	337,68	322,58	197,40	149,46	307,09
Średnia wartość wskaźnika syntetycznego Average value of synthetic coefficient	0,58	0,38	0,29	0,21	0,13	0,30

Źródło: obliczenia własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Source: own calculations based on GUS data.

znalazło się 10 badanych gmin. Grupę tę charakteryzują najwyższe wartości wskaźników cząstkowych. W badanym okresie średni poziom dochodów na jednego mieszkańca wyniósł prawie 3,5 tys. zł, tj. półtorakrotnie więcej niż w klasie V. Samodzielność finansowa, mierzona udziałem dochodów własnych w dochodach ogółem, ukształtowała się na poziomie 58% – ponad dwukrotnie wyższym niż w klasie najsłabszej. Udział wydatków majątkowych wyniósł 31,5%, czyli prawie dwukrotnie więcej niż przeciętnie w całym badanym regionie. Również poziom pozyskiwania środków z budżetu Unii Europejskiej (w przeliczeniu na jednego mieszkańca) okazał się najwyższy – prawie dwukrotnie wyższy niż ogólnie w badanym regionie i ponad jedenastokrotnie wyższy niż w klasie najsłabszej. Dodatni wynik operacyjny – na poziomie prawie 640 zł na jednego mieszkańca – również świadczy o dobrej kondycji finansowej badanych gmin.

Klasa II, charakteryzująca się wysokim poziomem kondycji finansowej gmin, okazała się nieco bardziej liczna niż klasa I, skupiając 15 badanych jednostek. Wskaźnik dochodów przypadających na jednego mieszkańca wyniósł prawie 2,8 tys. zł i okazał się bardzo zbliżony do przeciętnej wartości w regionie, a tym samym również do wartości w klasie III (o średnim poziomie kondycji finansowej gmin). Również na poziomie

nieco tylko wyższym od średniego ukształtował się udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem oraz wysokość nadwyżki operacyjnej na jednego mieszkańca. Natomiast udział dochodów własnych w dochodach ogółem osiągnął wysoki poziom 46,5%, znacznie przekraczający średnią dla całego badanego regionu. Wartość środków z budżetu UE na jednego mieszkańca osiągnęła poziom nieznacznie tylko niższy niż w klasie I.

Klasa III – o średnim poziomie kondycji finansowej – obok klasy IV, skupiła najwięcej badanych gmin. Wartości poszczególnych wskaźników okazały się bardzo zbliżone do wartości przeciętnych dla całego badanego regionu, co potwierdza średni poziom badanego zjawiska tej klasy. Poziom dochodów budżetów gmin na jednego mieszkańca w grupie III (2,7 tys. zł) nieznacznie tylko różni się od wartości tego wskaźnika dla klasy II (2,8 tys. zł), podobnie jest w przypadku nadwyżki operacyjnej na jednego mieszkańca. Największa różnica, w porównaniu z klasą II, wystąpiła w przypadku udziału dochodów własnych w dochodach ogółem. Wartość tego wskaźnika w analizowanej grupie (34%) jest podobna jak w przypadku klasy IV (33,5%). Samodzielność finansowa gmin nie osiągnęła poziomu przeciętnego.

Klasa IV, charakteryzująca się niskim poziomem kondycji finansowej, okazała się równie liczna jak klasa III – skupiając aż 35 gmin. Wartość żadnego z badanych wskaźników nie osiągnęła przeciętnego poziomu. Jednakże grupa IV charakteryzowała się relatywnie wysokim poziomem samodzielności finansowej (33,5%). Również dochody budżetów gmin w przeliczeniu na jednego mieszkańca odbiegały tylko w nieznacznym stopniu od poziomu średniego. Duże różnice w stosunku do wartości najwyższych wystąpiły w zakresie udziału wydatków majątkowych (udział ponad dwuipółkrotnie niższy niż w klasie I), środków unijnych na jednego mieszkańca (ponad trzykrotnie niższych niż w klasie I), a także nadwyżki operacyjnej na jednego mieszkańca (również ponad trzykrotnie niższej niż w klasie I).

Najmniej liczna okazała się klasa V – o bardzo niskim poziomie kondycji finansowej. Wartości poszczególnych cech prostych w gminach tej klasy okazały się najniższe spośród wszystkich omawianych klas.

PODSUMOWANIE

W badanej zbiorowości najwyższy poziom kondycji finansowej zaobserwowano w gminach charakteryzujących się jednocześnie: dużą samodzielnością finansową (mierzoną udziałem dochodów własnych w dochodach ogółem), wysokim poziomem prowadzonej działalności inwestycyjnej (mierzoną udziałem wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem), a także w gminach uzyskujących stosunkowo największe wartości nadwyżki operacyjnej (w których wydatki bieżące były pokrywane dochodami bieżącymi).

Gminy o najwyższym poziomie kondycji finansowej to gminy położone w pobliżu aglomeracji trójmiejskiej (Kolbudy, Pruszcz Gdański, Cedry Wielkie, Kosakowo, Przdokowo) oraz Słupska (Ustka, Słupsk, Kobylnica).

Na podstawie wyników badań można wywnioskować, że kondycja finansowa badanych jednostek samorządu terytorialnego w najmniejszym stopniu jest uzależniona od aktywności władz lokalnych w zakresie pozyskiwania środków unijnych.

LITERATURA

- Adamiak J., 2005. Finanse jednostek samorządu terytorialnego. W: Samorząd terytorialny w procesie rozwoju regionalnego i lokalnego. Red. W. Kosiedowski. Wyd. Dom Organizatora, Toruń.
- Bank Danych Lokalnych. GUS. <http://www.stat.gov.pl/bdl/html/indeks.html> [dostęp: 21.01.2011].
- Miszcuk A., Miszcuk M., Żuk K., 2007. Gospodarka samorządu terytorialnego. PWN, Warszawa.
- Narodowy Plan Rozwoju na lata 2007-2013. 2005. http://www.funduszeuropejskie.gov.pl/informator/npr2/npr/npr_caly.pdf [dostęp: 21.01.2011].
- Niewiadomski Z., 2001. Samorząd terytorialny. Ustrój i gospodarka. Wyd. Branta, Bydgoszcz-Warszawa.
- Portal Funduszy Europejskich. <http://www.funduszeuropejskie.gov.pl/> [dostęp: 8.12.2010].
- Program rozwoju obszarów wiejskich i rolnictwa województwa pomorskiego na lata 2005-2013. 2005. Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego, Gdańsk.
- Sobczyk A., 2010. Rozwój lokalny – wybrane problemy finansowania. Zesz. Nauk. SGGW, Ekonomika i Organizacja Gospodarki Żywnościowej 81, 125-136.
- Ustawa z dnia 13 listopada 2003 roku o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. 2003. Dz. U. Nr 203, poz. 1966.
- Ustawa z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych. 2005. Dz. U. Nr 249, poz. 2104.
- Wilkin J., 2006. Samo swoi? Polscy rolnicy w Unii Europejskiej. W: Polska wieś 2006. Raport o stanie wsi. FDPA. Warszawa.
- Wskaźniki do oceny sytuacji finansowej jednostek samorządu terytorialnego w latach 2005-2007. 2009. Ministerstwo Finansów, Warszawa.
- Wysocki F., Lira J., 2003. Statystyka opisowa. Wyd. AR, Poznań.
- Zawora J., 2010. Samodzielność finansowa samorządów gminnych Podkarpacia. W: Zesz. Nauk. SGGW, Ekonomika i Organizacja Gospodarki Żywnościowej 81, 137-145.

THE FINANCIAL CONDITIONS OF THE RURAL AND URBAN-RURAL COMMUNES OF THE POMORSKIE VOIVODESHIP

Summary. The aim of the article was to classify the rural and urban-rural communes of the Pomorskie Voivodeship according to their financial condition. To classify the communes the synthetic coefficient based on simple indicators (total revenue per capita, the share of own revenue in the total budget revenue, the share of investment expenditures in the total budgets expenditures, UE funds per capita and the operating result of budget per capita) was used. Five classes were received, from the class with the highest level of financial condition to the class with the lowest level of financial condition. The highest values of simple indicators were observed in the communes with the highest level of financial condition.

Key words: financial condition, commune, revenue, expenditures

Zaakceptowano do druku – Accepted for print: 21.12.2010

Do cytowania – For citation: Ossowska L., Ziemińska A., 2010. Kondycja finansowa gmin wiejskich i miejsko-wiejskich województwa pomorskiego. J. Agribus. Rural Dev. 4(18), 73-85.